

ТВАРИННИЦТВО, КОРМОВИРОБНИЦТВО

УДК 636.4.082.11

КОМБІНАЦІЙНА ЗДАТНІСТЬ УНІВЕРСАЛЬНИХ І САЛЬНИХ ПОРІД З СПЕЦІАЛІЗОВАНИМИ М'ЯСНИМИ РОДИННИМИ ФОРМАМИ

В.І. ЯРЕМЕНКО – д.с-г н., професор

В.Д.КАРАПУЗ – к.с-г н., доцент, Херсонський ДАУ

При переході на відгодівлю свиней м'ясних і беконих кондицій одним із головних шляхів досягнення цієї мети є порідно-лінійна гібридизація, яка базується на одержанні високого ефекту комбінаційної здатності при схрещуванні свиней спеціалізованих порід, типів і ліній з універсальними і сальними плановими породами України.

В умовах 108-тис. свинокомплексу "Нивотрудівський" Апостолівського району, Дніпропетровської області нами було проведені схрещування великої білої (ВБ), української степової білої (УСБ) порід універсального напрямку і сального типу – української степової рябої (УСР) з спеціалізованими м'ясними – ландрас (ЛН), дюрорк (Д), полтавського м'ясного типу (ПМ-1). Були проведені неповні діалельні кроси при двопорідному схрещуванні, а потім дволінійне поєднання з батьківськими чи материнськими породами.

При дослідженні встановлено, що в дволінійних схрещуваннях по багатоплідності вивчасмі породи були однакові між собою. Але різко виділяється порода дюрорк, яка при чистопородному схрещуванні приводе до зниження багатоплідності на 0,6-0,7 поросяти в якості батьківської чи материнської форми, тоді як використання цієї породи в складних формах (ВБ Х Д) приводить до збільшення багатоплідності на 0,39 гол.

В дволінійних кросах кращою багатоплідністю характеризуються свиноматки великої білої породи (+0,3 гол.). М'ясні породи по багатоплідності мали нижчі показники при схрещуванні в порівнянні з універсальними. Найбільш низька збереженість молодняка відмічено в породі ландрас в дволінійних кросах (-0,4... 7,5%). Але по показниках від'ємної маси поросят найбільш високі компоненти загальної комбінаційної здатності одержані при використанні кнурів дюрорк (+0,9 кг) і маток ландрас (+1,0 кг), кнурів і маток полтавського м'ясного типу (1,6 та 1,1 кг).

Таблиця 1 - Ефекти загальної комбінаційної здатності вихідних порід свиней

Породи		Показники						
		Багато- лідн. гол.	Відлуча ма- са гнізда, кг	Збережен. %	Середній до- бовий прир.	Вік досяг- нення 100 кг	Товщина шпику, см	Вихід м'яса в туші
КБ	♂	0	+0,2	+4,4	+2	-6	+0,19	-1,3
	♀	+0,3	-0,8	+3,5	-5	+12	+0,12	-1,4
УСБ	♂	+0,1	-0,8	+4,5	-1	-19	+0,38	-2,7
	♀	+0,1	+2,0	+4,8	+1	-3	+0,14	-1,4
ПМ	♂	+0,1	+1,6	-3,3	0	+10	-0,23	+2,6
	♀	-0,3	+0,6	-1,6	-4	+21	-0,28	+1,8
Д	♂	-0,6	+0,6	-1,6	-4	+2	-0,28	+1,8
	♀	-0,7	+0,9	-3,1	0	-2	-0,46	+4,3
ЛН	♂	+0,2	-0,4	-4,0	0	-6	-0,13	+1,1
	♀	+0,1	+1,0	-7,5	-4	+4	-0,38	+3,2
УСР	♂	-0,3	-4,9	+7,8	+8	-49	+0,51	-3,7
	♀	-0,1	-2,4	+6,0	+6	-17	+0,28	-2,5

По рівню середньодобових приростів більш високі ефекти комбінаційної здатності одержані при використанні дволінійних материнських форм з використанням м'ясних порід. Так, використання кнурів порід дюрок і полтавського м'ясного типу забезпечує ефект від 10 до 21. Аналогічні дані одержані для двопорідних материнських форм (ВБ х Д) + 17,08 г і (ЛН х Д) + 21,78 г.

Найбільш низькими середньодобовими приростами характеризувалися батьківські і материнські форми української степової рябої породи (249... -17) у дволінійних схрещуваннях. Використання цієї породи в трьохлінійному схрещуванні також знижує ефект комбінаційної здатності (-22,2... 9,22 г).

По виходу м'яса в туші виразно видно перевагу м'ясних порід в двопороднолінійних схрещуваннях. З усіх вивчаємих порід найбільш високі ефекти комбінаційної здатності одержані для порід ландрас

(+1,1 та 3,2%), дюрок (+1,8 +4,3%), полтавського м'ясного типу (1,0 і 2,6%). У всіх випадках використання цих порід в якості материнських був більш високий вихід м'яса. В той же час використання складних форм при включенні м'ясних порід забезпечує менший ефект комбінаційної здатності при виході м'яса в туші. Найбільш високий цей показник був при використанні помісних маток (Л Х Д) + 3,19%.

Таблиця 2 - Ефект загальної комбінаційної здатності при використанні міжпорідних батьківських форм

Породи		Показники						
		Багатоплідн. гол.	Відлучна маса гнізда, кг	Збережен. %	Середній добовий прир.	Вік досягнення 100 кг	Товщина шпигу, см	Вихід м'яса в туші
УСР	♂	+0,24	-3,91	+5,85	-28,2	+11,1	+0,36	-1,91
	♀	-0,66	-3,21	+1,25	-9,2	+14,1	-0,03	-0,21
ПМ	♂	-0,14	+0,79	+3,09	-6,58	+0,9	-0,01	+0,89
	♀	+0,04	-0,65	-2,85	-3,22	-5,9	+0,07	+0,09
ВБ	♂	+0,69	-1,71	+2,35	-5,72	-0,9	+0,12	-0,51
	♀	-0,41	-1,71	+1,85	-0,22	-6,4	-0,13	-0,51
УСР х Д х ЛН	♂	+0,06	+1,34	+2,47	+1,78	-3,6	-0,01	-0,49
	♀	+0,11	-2,11	-1,35	-11,22	+1,7	+0,14	-0,45
ПМ х Д	♂	-0,41	+0,59	-0,23	-1,47	+4,1	-0,08	-0,19
ЛН	♂	+0,19	-2,51	-8,05	+2,78	-12,78	-0,08	-7,4
ВБ х Д	♀	+0,39	+0,89	+0,45	+17,08	-6,9	-0,13	+1,19
УСБ х Д х ЛН	♀	-0,16	+4,19	-1,35	-11,22	-2,9	-0,23	-0,11
УСБ х ЛН х Д	♀	+0,24	-1,31	+3,35	-9,22	+10,1	+0,27	-0,96
ЛН х Д	♀	-0,16	-1,79	-8,15	+21,78	-8,9	-0,23	-3,19
УСР х Д	♀	-0,56	-2,31	+0,55	-13,22	+0,1	+0,07	-1,91

Аналогічні показники одержані по показникам товщини шпигу. Таким чином, по показникам багатоплідності ефекти загальної комбі-

наційної здатності були подібні для дво- і трьохпорідного комбінацій вказаних порід, проте по відгодівельним показникам ефект загальної комбінаційної здатності при використанні м'ясних порід був вищим в трьохпорідному схрещуванні. Кращий ефект комбінаційної здатності по виходу м'яса і товщині шпика одержані в двопорідному поєднанні. На основі проведених досліджень найбільш доцільним було двопорідне схрещування кнурів породи дюрок з матками великої білої породи.

УДК 636.4.082.11

ПІДВИЩЕННЯ РЕПРОДУКТИВНИХ ЯКОСТЕЙ СВИНЕЙ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНТЕР'ЄРНИХ ТЕСТІВ

В.Д. КАРАПУЗ - к. с.-г. н., доцент, Херсонський ДАУ

Одним із актуальних питань в розробці сучасних методів селекції свиней є прогнозування репродуктивних якостей, м'ясної і відгодівельної продуктивності, виходячи із активності ферментів і інших інтер'єрних показників. Проведені в цьому напрямку дослідження І.М. Нікітченко (1987), Г.М. Бажова (1988), показують, що чим раніше вдається встановити потенційну продуктивність особин, тим більше можливостей для відбору, коротший інтервал між поколіннями і вищий ефект селекції.

З метою раннього прогнозування племінних і продуктивних якостей свиней використовується рівняння множинної лінійної і нелінійної залежності між показниками, які характеризують інтенсивність процесів, інтер'єрні і екстер'єрні параметри тварин і рівнем фактичних функціональних ознак (продуктивність, репродуктивність).

В свинарстві дослідженнями Г. М. Бажова (1983) показано ефективність використання рівняння регресії для прогнозування середньодобового приросту, оплати корму з показниками обміну речовин.

В інших дослідженнях розраховані рівняння регресії для прогнозування репродуктивних якостей свиноматок української степової білої породи (табл. 1).

Встановлено, що найбільша точність відносно репродуктивних якостей досягає та ознаки маси гнізда в 2-міс. віці ($P = \text{від } 0,7685$). При цьому найбільший вклад в регуляцію рівня репродуктивних якостей вносить такі інтер'єрні показники як аланін- і аспартаттрансфераза і сіалові кислоти.

При цьому для різних ознак характерні негативні чи позитивні значення коефіцієнта рівня регресії. В цілому слід відмітити, що на відміну від відгодівельних якостей прогноз відбувається з меншою точ-